

Foto-obálka: petr grepl

Vstup a neubliž

Lesy České republiky, s. p., věnují velkou pozornost tomu, aby pobyt v přírodě přinášel veřejnosti co nejvíce pozitivních prožitků. Uskutečňování tohoto cíle stojí nemalé finanční prostředky a také velké úsilí zaměstnanců podniku.

Přestože je třeba ocenit ukázněné chování většiny návštěvníků našich lesů, je škoda, že se stále najdou jedinci, kteří toto úsilí maří.

Jen v minulém roce bylo například na údržbu a budování cest, tras a parkovišť pro veřejnost vydáno 15 928 tis. Kč, na odpočinkové objekty 8 301 tis. Kč, informační systémy si vyžádaly 4 041 tis. Kč a to je jen několik položek z dlouhého seznamu.

Kromě neopomenutelné finanční náročnosti je tu ale také mnoho energie, kterou do projektů investují zaměstnanci LČR, a to pro užitek nás všech. Čtenáři našeho časopisu jsou lidé, kteří se o dění v přírodě zajímají a nechtějí jí škodit. Přesto bychom rádi připomněli **pár pravidel, která pro chování v lese platí:**

- chovejme se tiše, ať nerušíme zvěř ani ostatní návštěvníky lesa
- je nepřípustné vyzvedávat semenáčky a sazenice stromů a keřů lesních dřevin, těžit stromy a keře, sbírat semena lesních dřevin, jmelí a ochmet
- při sběru lesních plodů buďme šetrní, nesmí dojít k poškození lesa
- do lesa se nesmí vjíždět s motorovými vozidly ani je tam parkovat
- platí pravidlo nevstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu, nevstupovat do prostorů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví
- mimo lesní cesty a vyznačené trasy není možné jezdit na kole, na koni, na lyžích nebo na saních
- v lese je velké nebezpečí vzniku požáru, proto platí: nekouřit, nerozdělávat nebo neudržovat otevřené ohně a netábořit mimo vyhrazená místa, neodhazovat hořící nebo doutnající předměty

Nezmiňujeme tu samozřejmosti, jako je neznečišťovat lesní prostředí odpady a odpadky a neničit jak porost, tak právě zařízení, vybudovaná pro vaše pohodlí a bezpečí (cesty, odpočívadla a další drobné stavby, informační tabule...).

Připadá vám toto nabádání zbytečné? Přinášíme pár konkrétních případů, co všechno se může stát:

Poškození zařízení pro veřejnost na Lesní správě Javorník

Jedná se především o Vápenku Javorník, dokončenou a zpřístupněnou pro veřejnost v roce 2008. Na jaře 2010 byla neznámým pachatelem poškozena nebo rozbita skla na střeše, která umožňují návštěvníkům podívat se do útrob šachty vápenky a zároveň zajišťují potřebné světlo. Zcela zničena

byla dvě drátoskla a poškozeno bylo speciální průhledné bezpečnostní sklo. Bezpečnostní sklo naštěstí nápor nenechavce vydrželo a nemuselo dojít k jeho výměně. Ovšem drátoskla byla vyměněna za nová, cena opravy činila 2.138,40 Kč bez DPH. K dovršení všeho neznámý pachatel svůj „žertík“ zopakoval na podzim 2011, tentokrát zničil „pouze“ jedno drátosklo a přidal k tomu strhanou asfaltovou střešní krytinu na několika místech. Jako bonus po sobě zanechal velký nepořádek v podobě rozbitých sklenic od piva a odpadků a nicneříkající nápisy a rytiny na dřevěné lavičce. Náklady na opravu činily 5.183,30 Kč bez DPH.

Zkušenosti z Lesní správy Šternberk

Pár stop vandalů:

- odřezané protizávaží ze závory, bohužel bylo železné
- vykradení přístřešku u Zámeckého rybníka, ukradeny tři stoly a dvě lavice, vybavení zde vydrželo cca 4 roky
- odpadky u odpočinkového altánku za cca jeden týden
- hájovna LČR s hospodářskou budovou po nájezdu sběračů kovů, odnesla to hliníková krytina na střeše, pachatelé byli dopadeni
- když je „návštěvníkům“ lesa v altánu zima, klidně si udělají oheň z části altánku, nebo vybavení
- nájezd sběračů kovů v bývalém vojenském areálu (nyní v majetku LČR) TAS Mladeč, ukradeno a zničeno patnáct elektrorozvaděčů a vykradena veškerá kabeláž z osmi dřevěných garáží

Prohřešky na území Lesní správy Ruda nad Moravou

27. 6. 2008 byl zničen přístřešek pro veřejnost u chaty Josef v k. ú. Janoslavice. Přístřešek několik let sloužil veřejnosti, řešena byla jen drobná poškození. V noci z 26. 6. na 27. 6. došlo k téměř úplné devastaci tohoto přístřešku. Vytlučeny byly dvě stěny kryté dřevěným palubkovým bedněním, střešní krytina (bonský šindel) byla z větší části stržena. Dřevěné lavice a stoly byly rozčepovány a poházeny kolem. Stejným způsobem pak byla poškozena také lovecká chata. Náklady na opravu a vyčíslená škoda jsou přibližně 95 000 Kč.

Stopy po návštěvě „milovníků“ lesa byly nalezeny i jinde:

- přístřešek na sv. Trojici - ohniště (zakopaný kovový disk) - odcizen 2010, venkovní krb s kovovým roštem - odcizen v roce 2012

- přístřešek na Červenovodském sedle - ohniště neustále znečišťováno hromadami odpadků i přesto, že popelnice jsou cca 4 m od přístřešku
- přístřešek nedaleko obce Bušín - v roce 2008 otrhána střešní krytina a ukradeny dřevěné desky

Přejme si, aby v budoucnu k takovýmto událostem docházelo co nejméně.

Škody působené bobrem evropským na lesích

Náš největší hlodavec - bobr evropský se během posledních desetiletí v lužních lesích Jižní Moravy důkladně zabydlel. S tím, jak jeho populace dále narůstá, stoupají i škody, které působí v lesních porostech.

Doby, kdy lesníci poprvé objevili pobytové znaky dokládající přítomnost bobra v lužním lese poblíž soutoku řek Moravy a Dyje, jsou již dávno pryč. První bobr byl spatřen u soutoku říčky Kyjovky místním lesním v roce 1975. Pohled místních lesníků na bobra jako na vzácnou zajímavost zdejších lesů a doklad návratu „divoké přírody“ se měnil s tím, jak narůstaly na lesních kulturách škody, které svými potravními nároky bobr

způsoboval.

V roce 2003 začaly být škody u lesního závodu Židlochovice důkladněji sledovány a začalo jejich vyčíslování soudním znalcem. Náhradu škody bobrem evropským, jako vybraným zvláště chráněným živočichem, bylo možno podle platné legislativy uplatnit, čehož je každoročně až doposud využíváno. V posledních letech již škody dosahují ročně výše 3 – 5 miliónů Kč. V letošním roce jsou škody stále ještě vyčíslovány, ale již nyní je možno konstatovat, že budou nejvyšší za celé období.

Legislativní ochrana a náhrady škod

Bobr je dnes chráněn dle zákona na ochranu přírody a krajiny a navazující legislativy jako silně ohrožený druh. Nejprve byl řazen do kategorie kriticky ohrožený druh pro jeho značnou vzácnost, ale s postupným nárůstem populace byl přeřazen do nižší kategorie ochrany. Situace bobra evropského v ČR je do určité míry podobná dalšímu donedávna chráněnému druhu – kormoránu velkému, který byl v letošním roce vyřazen ze seznamu zvláště chráněných druhů, a tudíž škody působené tímto druhem již nejsou chovatelům ryb hrazeny. Pokud jsou škody působené bobrem vlastníkům nemovitostí a porostů hrazeny, je přítomnost tohoto druhu a jeho potravní nároky obecně tolerována.

Dnes však existují obavy, že se v případě bobra bude opakovat situace s kormoránem velkým, kdy bobr přestane být zvláště chráněným druhem a bude se na něj vztahovat pouze obecná ochrana podle zákona na ochranu přírody. V takovém případě by i nadále tento druh způsoboval škody na lesních (ale i zemědělských) porostech, ale bez možnosti kompenzace újem vlastníkům. Regulace

tohoto druhu odlovem či odchytom nebude vůbec jednoduchá, zvláště vezmeme-li v úvahu, že bobr evropský není dle zákona o myslivosti zvěří. Úplným vyhubením tohoto druhu na území dnešní České republiky byla přetržena historická kontinuita lovu tohoto druhu a navázat na ni nebude v budoucnu jednoduché.

Jaké škody bobr působí?

Největší škody působí bobr přímo na lesních kulturách ohryzem, případně i okusem dřevin především v okolí vodních ploch a kanálů. Bobr poškozuje jak mladé lesní kultury, tak i porosty v mytním věku. Nejčastěji se jedná o měkké listnáče – topoly, vrby, ale i typické dřeviny tvrdého luhu – duby, jasany. Bobr v tomto směru není vůbec vybíravý, poškozuje ohryzem všechny dřeviny s výjimkou ořešáku černého, který mu zřejmě nechutná.

Dalším druhem škody, která přítomnost tohoto druhu občas přináší, je zaplavení částí lesních porostů v důsledku budování hrází. Takto může dojít k celkovému vzestupu hladiny podzemí vody, podmáčení lokality a odumření lesních porostů. Jiné druhotné škody působí bobr tím, že občas pokácí strom, který pádem poškodí oplocení mladých lesních kultur, což má za následek (zvláště v oborách) vniknutí zvěře do oplocenky a následné poškození kultur spárkatou zvěří.

Ochrana proti vzniku škod

Účinná ochrana proti vzniku škod bobrem v takovém rozsahu, aby ochránila celé lesní porosty, dnes není možná. Klasické oplocení používané v lesním provozu proti spárkaté zvěři není účinné, protože bobr je schopen jej podhrabat, nebo buduje nory přímo ústící z břehu vodního kanálu dovnitř oplocenky. Nátěry kmenů repelentními přípravky proti ohryzu spárkatou zvěří ochranu dřevin také nezajistí.

Nelehká je i situace lesníků, kteří mají povinnost lokality vykácené bobrem v lesním porostu podle zákona o lesích opětovně zalesnit. Mnohdy je předem zřejmé, že úsilí a prostředky investované do obnovy takovýchto lokalit nesplní svůj účel, protože bobr opakovaně tyto porosty poškozuje.

Bobr má v našich lesích své místo. Opětovný návrat tohoto druhu je s jistotou velký úspěch ochrany tohoto druhu. Stávající situace ohledně škod působených bobrem na lesním hospodářství, zemědělství ale i vodohospodářských objektech přestává být v posledních letech přijatelná, proto lze předpokládat, že se bude muset i v České republice změnit přístup k tomuto druhu podobně, jako tomu bylo i v jiných evropských státech, kde k opětovnému návratu a rozšíření tohoto druhu došlo již dříve.

Ing. Jan Dovrtěl

referent ochrany přírody provozního oddělení,

LZ Židlochovice

Vodní nádrže jako podpora biodiverzity na LS Jablunkov

Biodiverzita - slůvko, které je dnes hodně frekventované, ale někdy mám dojem, že i trochu zprofanované. Dá se za něj „vědecky“ často skrýt i docela jednoduché pojmenování konkrétního stavu prostředí, stavu, který chceme rádobý popsat „na úrovni“, být takzvaně „in“.

Nicméně i praktický lesník se dnes s tímto pojmem celkem často setkává. Například: je nutné zachovat v maximální míře biodiverzitu porostu, nebo: výchovou v porostu zvýšit jeho biodiverzitu, atd. Pravý lesník si pod pojmem biodiverzita prostředí dnes musí umět představit maximální druhovou rozmanitost živých organismů schopných v daných přírodních podmínkách přežít. Pokud má lesník za úkol

zvyšovat biodiverzitu např. lesních porostů, pak musí činit takové kroky, které vytvoří vhodné podmínky pro existenci maximálního počtu druhů jak z říše živočišné, tak z říše rostlinné.

Snad to pro někoho může vyznít trochu zvláště, když se zmíním o významu obojživelníků pro les. Ale nikdo určitě nezpochybní užitečnost obyčejné žáby či čolka. Zároveň víme, že tito tvorové jsou nedílnou součástí potravy jiných živočichů (čáp, liška, tchoř...), kteří zpětně uplatňují svůj vliv na les prostřednictvím lovu např. hlodavců. Zkrátka, je-li biodiverzita bohatá, je dané prostředí plně funkční a tím i člověk z něho dokáže dostávat maximum různých požitků.

Na lesní správě Jablunkov jsme se právě z důvodů zachování a zvýšení biodiverzity rozhodli zbudovat či opravit několik vodních nádrží. Nebylo to zrovna snadné ani jednoduché. Naše vnitropodnikové předpisy jsou v tomto ohledu velice přísné, ale z druhé strany je nutné to chápat. Ono totiž každá hráz, která nemá odpovídající technické parametry, může být pro své okolí za určitých okolností nebezpečná. Teď mám na mysli nádrže čtvrté kategorie, pro které platí tzv. technicko - bezpečnostní dohled nad vodním dílem, což v praxi znamená měsíční fyzickou kontrolu hráze. Vodní nádrže tohoto typu máme dvě, ostatní jsou pak různé malé tůně, které jsme nechali prohloubit a zároveň opravit vtok i výtok.

Rád bych touto cestou krátce představil dvě nádrže a to **nádrž Zelená** (4. kategorie) na revíru Písek a nádrž Motyčonka na revíru Mosty. První z nich s vodní plochou cca 15 arů vznikla docela kuriózním způsobem. Někdy počátkem osmdesátých let minulého století se v oblasti Zelené budovala nová lesní cesta. Zdejší bývalý hajný, milovník ryb, nechal na vhodném místě pomocí buldozeru nahrnout hliněnou hráz na malém bezejmenném potůčku. A vodní nádrž byla na světě. Stálo ho to dle jeho vlastních slov „pár flašek“. Umí si to dnes někdo představit? Časem však hráz chátrala, voda unikala a tak se lesní správa rozhodla hráz opravit. To už ale vyžadovalo větší finanční náklady. Téměř okamžitě se v nádrži objevila spousta obojživelníků (skokani, ropuchy, čolci), na břehu začaly hnízdit kachny. Nad zrcadlící se hladinou se míhají stíny pestrých motýlů a vážek. Dokonce i plevelné rybky

se objevily. V zimě, jakmile vodní hladina dostatečně zamrzne, místní kluci této příležitosti ihned využijí k hokejovým soubojům.

Nádrž Motyčonka, s vodní plochou cca 1 aru, má svůj původ někde v první polovině minulého století. Pan polesný mívá u hájovny automaticky rybníček na pstruhy, pěstoval včely atd. Dnes je to nějak jinak. Nicméně nefunkční rybníček byl opraven a efekt se dostavil okamžitě. Opět zde každé jaro kladou tisíce vajíček skokani, líhnou se zde čolci a co je mimořádně příjemné, svůj domov (po umělém vysazení anonymní osobou) zde našli i raci. Jejich přítomnost je potvrzována zbytky krunýřů na břehu po hodování vydry.

Když má člověk „blbou náladu“, doporučuji sednout si na břeh na první pohled třeba bezvýznamného rybníčku, přivřít oči a zaposlouchat se do zvuků kolem. Ono i to kvákání žab hodně uklidňuje. A že žába není hezká? My lidé zase nevíme, jestli si totéž nemyslí žába o nás.

*Ing. František Lipowski,
lesní správce*

Partnerské setkání zástupců obcí Bělá pod Pradědem a Tulowice s aktivní účastí Lesní správy Jeseník

Partnerství mezi obcemi Bělá pod Pradědem a Tulowice v Polsku bylo uzavřeno již 10. června 2005. Za dobu jejího trvání se pravidelně při významnějších událostech scházejí jejich představitelé se zástupci obcí. Poslední setkání se uskutečnilo ve dnech 14. až 15. června 2013 v Bělé pod Pradědem.

Setkání proběhlo tentokrát s aktivní účastí LČR, s. p., Lesní správy Jeseník, která pro polské přátele zorganizovala celodenní exkurzi na území lesní správy s ukázkami jednotlivých činností – od zalesňování obalovanou sadbou až po těžbu a přibližování dříví. S výkladem však nezůstali sami. S odbornou erudicí je doplnili zástupci dodavatelské firmy Petra, s.r.o., se svými subdodavateli f. LESCUS Cetkovice, s.r.o.,

a Koryták s.r.o.

Účastníci exkurze shlédli ukázkou přibližování dříví lanovkou, těžbu dříví harvesterovou technologií včetně práce vyvážecí soupravy, zalesňování obalovanou sadbou pomocí motorových vrtáků, ochranu sazenic proti okusu zvěři, akce realizované z Programu 2000, výklad o hospodaření v PR Vysoký vodopád a také technologii v úpravě vody v povodí Šumného potoka, provozovanou VAK Jeseník.

Úvodní slovo při zahájení exkurze pronesl starosta obce Bělá pod Pradědem Miroslav Kružík, lesní správce LS Jeseník Ing. Jiří Pňáček, Ph.D., starosta obce Tulowice Wiesław Plewa a vedoucí Správy Chráněné krajinné oblasti Jeseníky Ing. Michaela Pruknerová. Při jednotlivých ukázkách pak odborně vystupovali pracovníci LS Ing. Roman Bajza, zástupce lesního správce, Jiří Janíček, revírník revíru

Šumná, Ing. Josef Malínek, revírník revíru Borek, Jan Eliáš, revírník revíru Klín se zástupci dodavatelských firem Janem Ťulpíkem, st. za firmu Petra s.r.o., Zdeňkem Šmírou za f. Koryták, s.r.o. a Ing. Martinem Rozmárkem za f. LESCUS Cetkovice s.r.o. Stranou v diskuzích nezůstal ani Jan Ťulpík, ml., zástupce obecních lesů a Robert Neugebauer, DiS., místostarosta obce Bělá p. P.

Po náročném dni všichni přivítali společenské setkání s občerstvením na lovecké chatě Rudohorka, kde navíc program zpestřil svým vystoupením Soubor loveckých trubačů LČR, LS Jeseník ve složení Renáta Jeřábková, Anna Vencálková, Jitka Moková a Radek Procházka. Úspěch sklídl také s ukázkami vábení, hlavně jelení zvěře, Ing. Bc. Lubomír Novotný, zástupce lesního správce.

Velmi plodně se vyvíjející diskuze po odeznění všech ukázek musela být úderem dvaadvacáté hodiny ukončena z důvodu povinného odpočinku řidiče polského přepravce.

Závěrem lze říci, že polští kolegové, z nichž byla většina lesníků a pracovníků Lesnické technické školy v Tulowicích, byli s odbornou úrovní hospodaření u nás velice spokojeni a velmi kladně hodnotili stav předvedených lesních porostů. Vřele pozvali české lesníky na další setkání, tentokrát v Tulowicích.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

Den s LČR na LS Klatovy

Ve čtvrtek dne 20. 6. 2013 uspořádala LS Klatovy Den s LČR u rozhledny na Hůrce a v okolním areálu lesoparku. Akce byla určena dětem ze 4. ročníků klatovských základních škol. Zúčastnilo se jí dohromady 216 dětí.

Jednotlivé třídy, (ze ZŠ Tolstého, ZŠ Čapkova, ZŠ Masarykova a ZŠ Plánická), přicházely k rozhledně mezi 8 a 9 hodinou. Nejprve byly přivítány lesním správcem Ing. Liborem Hanzlíkem a seznámeny s průběhem a časovým harmonogramem celé akce. Děti obdržely účastnické listy, do kterých sbíraly na jednotlivých stanovištích razítka. Třídy se postupně vydávaly na naučně-zábavnou stezku,

kde na ně čekalo 6 zajímavých zastavení. Mohly se na nich dozvědět něco zajímavého z lesnictví např. o stromech, o kůrovci a ostatních škůdcích a o vývoji a výchově lesa, ale také se naučily vnímat les „všemi smysly“ prostřednictvím čichových koktejlů, hmatových pytlíků a pocitového chodníku.

Na závěr stezky pro ně bylo připraveno povídání o lesní zvěři, které bylo doplněno o zvuky zvířat, předvedené na různé druhy vábniček. Děti si dokonce mohly některé z nich zkusit samy napodobit. V rámci drobných soutěží probíhajících okolo rozhledny pro zabavení dětí, které nebyly právě na stezce, si mohli účastníci vyzkoušet řezání obloukovou pilou, válení dřevěných kuláčů, házení šišek na opici, zatlukání hřebíků, skládání dřevěného puzzle a střelbu ze vzduchovky. Za své výkony byli vždy oceněni drobnými sladkostmi. Dopoledne si mohly děti zpestřit také opékáním špekáčků, které pro ně byly připraveny. V 11.45 byla vylosována tombola o zajímavé ceny. Mimo to během dne

probíhaly ukázky práce s motorovou pilou a práce kočího při přibližování dříví koňmi. Zhruba okolo jedné hodiny proběhla ukázka troubení na lesní roh a pro zájemce ještě znovu ukázka vábení zvěře na vábničky.

Během celé akce nás doprovázela reprodukováná dětská hudba, na jejímž zajištění se zapůjčením aparatury podílel Domov dětí a mládeže v Nýrsku, za což mu patří poděkování. Poděkování patří také Lesům města Klatovy za umožnění konání akce v areálu lesoparku a za zajištění pracovníků pro lesnické ukázky, Klubu přátel Klatovska za zapůjčení prostor rozhledny pro tuto akci, Městskému úřadu v Klatovech, Odboru sociálních věcí, za spolupráci na zapojení jednotlivých škol a zapůjčení areálu a pánům T. Svobodovi staršímu a mladšímu za ukázku troubení na lesní roh.

Na závěr bych rád poděkoval celému kolektivu kolegů z lesní správy a lesním pedagogům ze sousedních správ a krajského ředitelství za zodpovědný přístup k přípravě a k provedení celé akce, za jejíž hladký průběh vděčí děti právě jim.

*Ing. Milan Kotlán,
zástupce lesního správce,
LS Klatovy*

Pohádkový les

Při příležitosti Dne dětí se konala 22. června v blízkém okolí obce Březiny, nedaleko Ochozu u Brna, akce „Pohádkový les“. Příjemné a zábavné odpoledne bylo pečlivě připraveno sdružením PRO Březinu, o.s., za laskavé finanční pomoci obce a dalších sponzorů, včetně Lesů ČR, s. p., KŘ Brno.

Rodiče s dětmi procházeli trasu dlouhou asi 2,5 km a za pomoci pohádkových postav plnili úkoly a osvojovali si nové znalosti a dovednosti nejen v lesnických disciplínách, ale také v třídění odpadu, v odvaze, ve cvičení paměti, v malování perníčků a dalších zábavných soutěžích.

Děti se tak mohly setkat s pohádkovými bytostmi, jako byli například vodník, hajný s vlkem, čert a čertice v Čertově skále, Bob a Bobek

v klobouku, Rumcajs s Mankou, Křemílek s Vochomůrkou či Ježibaba v perníkové chaloupce.

Celá událost byla organizačně výborně připravena, byla doprovázena radostnou náladou, spoluprací a přátelstvím. Za účast a splnění úkolů pak v cíli na všechny čekal skákací hrad, táborák, opékání špekáčků a drobné odměny.

Větrolamy a lesní správa Bučovice

Větrolamy se staly nedílnou součástí zemědělské krajiny především v rovinných oblastech s častými výskyty silných větrů a sucha. Jsou to lesní pásy 7 - 35 m široké, tvořené z lesního stromoví o výšce

až 30 m a nejlépe zavětvené ve všech výškových úrovních. Jejich posláním je především ochrana zemědělské půdy proti škodlivým účinkům větru – tzv. větrné erozi.

Původ

První větrolamy byly vysazovány v průběhu 14. století ve Skotsku, u nás největší rozmach zakládání větrolamů nastal v minulém století, kdy jich v 50. - 60. letech byly vytvořeny celé sítě. Impulsem k zakládání bylo jednak velké sucho v roce 1947 a jednak rozorání mezí a tím vytvoření velkých ploch se všemi negativními dopady na půdu.

Účel

Jde o ovlivnění proudění vzduchu tak, aby došlo ke snížení rychlosti větru a tím současně k vytvoření příznivého mikroklimatu pro pěstované plodiny. Kromě uvedené hlavní funkce půdoochranné mají větrolamy mimo jiné i funkci klimatickou (lokální tvorba vertikálních srážek, zmenšení výparu půdy, zvýšení vlhkosti ovzduší apod.), funkci ekologicko-stabilizační (základ kostry ekologické stability tvoří síť větrolamů), funkci krajinyotvornou (zpestřují poměrně jednotvárný vzhled krajiny) a funkci estetickou a rekreační (v případě výskytu jako jediného souvislého porostu v lokalitě je hojně navštěvován obyvateli).

Tři základní typy

Poloprodouvaný větrolam - je složen z řady nebo z několika řad stromů s keřovým patrem. Šířka poloprodouvaného větrolamu je výrazně menší, než je tomu u větrolamů neprodouvaných. Tento typ je pro většinu případů nejvhodnější, protože zde dochází jak k obtékání větru přes větrolam, tak také k jeho prostupování porostem.

Neprodouvaný větrolam - je to větrolam charakteristický velkou šířkou, tvořený větším počtem řad stromů s keřovým patrem na návětrné i závětrné straně. Tímto typem větrolamu vítr neprofukuje, ale obtéká ho. Snížení rychlosti větru těsně za větrolamem je výrazně větší než je tomu u typu poloprodouvaného, ale tento efekt dosahuje pouze na kratší vzdálenost.

Prodouvaný větrolam - je tvořený jedinou řadou stromů, bez keřového patra. Tento typ větrolamu se nedoporučuje, protože u něj hrozí riziko vzniku tryskového efektu a tím také možnost nepříznivého ovlivnění plochy za větrolamem.

Na území působnosti LS Bučovice jsou větrolamy zařazeny do kategorie lesa zvláštního určení. V současnosti byla předpokládána trvalá funkce větrolamů částečně narušena volbou nevhodné dřevinné skladby při jejich zakládání. Byl vysazován topol, což je dřevina s relativně krátkým obmýtím, ve směsi s ostatními listnáči a keři. Byla zde zřejmá snaha co nejrychleji dosáhnout prostřednictvím rychle rostoucí dřeviny požadovaného pozitivního účinku větrolamů. Ve směsích to však mělo za následek předrůstání topolů a vyklánění z přímého vzrůstu vlivem vnitrodruhové konkurence v koruně nad ostatní listnáče.

Topoly jsou dnes v mýtní zralosti a dochází k jejich spontánnímu usychání. V současné době se provádí obnova těchto kriticky ohrožených větrolamů, financovaná ze zdrojů EU (Operační program životní prostředí). V roce 2010 byla v místech s nejhorším zdravotním stavem provedena mýtní těžba na ploše cca 6 ha a následujícího roku bylo provedeno zalesnění těchto ploch. Při obnově se již nepočítá s krátkověkým topolem a s jilmem pro jeho časté odumírání. Cílem je zbudování třípatrového poloprodouvaného větrolamu, kde hlavní patro bude tvořeno převážně dubem, třešní a javorem a střední patro lípou, habrem a jeřábem. V keřovém patru bude zastoupena svída, líska, ptačí zob, hloh aj. Zalesněné plochy byly oploceny a v současnosti se intenzívně provádí ochrana mladého porostu proti buření vyžínaním.

Současný stav stávajících větrolamů na LS Bučovice splňuje typy jak prodouvaného, tak také neprodouvaného větrolamu. Změna typu větrolamu je dlouhodobá a v neposlední řadě finančně i odborně náročná záležitost.

Ing. Michal Fišer

revírník, LS Bučovice

Zdroje: ROŽNOVSKÝ, J., LITSCHMANN, T., 2005. Bioklimatologie současnosti a budoucnosti. Křtiny 12.-14.9. 2005 VÍTKOVIČ, M., 2008. Obnova kriticky ohrožených větrolamů na Lesní správě Bučovice. LHProjekt a.s., Brno, 77 s.

Retenční nádrže na Lesní správě Žatec

Lesní správa Žatec, která v rámci Lesů České republiky, s. p. (LČR) hospodaří na téměř 14.000 ha lesních pozemků spravuje mimo jiné i několik retenčních nádrží, které jsou součástí lesních komplexů.

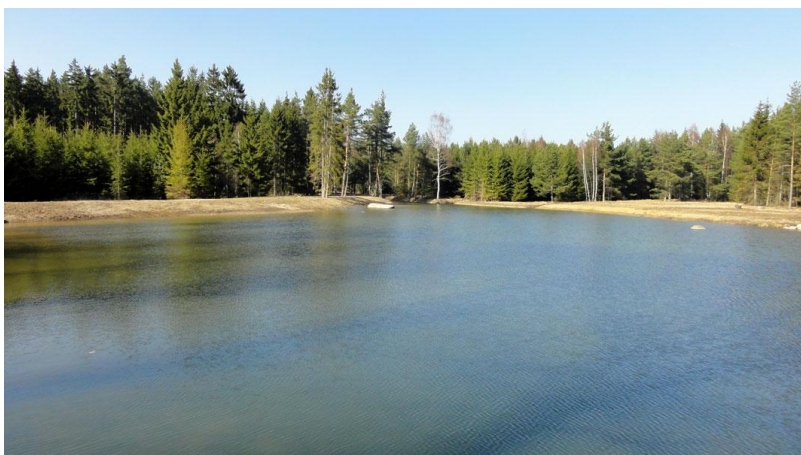
Retenční nádrže plní řadu významných funkcí. Jejich prvořadým úkolem je úprava vodního režimu v krajině. Zadržují dešťové srážky a upravují průtokové poměry vodotečí v krajině. V případě nadprůměrných srážek působí jako ochrana před povodňovými jevy. V retenčním prostoru nádrže se transformuje povodňová vlna a zachycený objem vody proteče nižšími průtoky za delší časový úsek. Neméně

významnou funkcí je i protipožární využití zadržované vody v retenční nádrži, kdy v případě požáru v lesním porostu dochází k mnohdy nevyčísitelným škodám a blízký a dostupný zdroj vody kterou lze

k hašení použít je neocenitelný. Retenční nádrže jsou také součástí biotopu pro vodní organismy, ryby, vodní ptactvo a vegetaci.

Aby retenční nádrže plnily svoji funkci a jejich provoz byl bezpečný, je nutná pravidelná dohlídka odpovědnými osobami, kterými jsou pověřeni zaměstnanci LČR a pracovníci vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností. Dohlídky ze strany odpovědných zaměstnanců LČR jsou prováděny v pravidelných měsíčních intervalech. V případě extrémních srážek jsou nařizovány kontroly mimořádné. Předmětem kontrol je sledování jevů, které by mohly ovlivnit bezpečnost, stabilitu a mechanickou pevnost vodního díla. Při obchůzkách se sleduje vodní dílo a jeho blízké okolí, průtokové poměry, pravidelnost chodu všech mechanismů, výskyt trhlin a viditelných deformací, posunů, propadů, sesuvů, výskyt prúsaků, vývěrů a zamokřených až zbahnělých míst, vlivy provozu a prostředí na technický stav objektů a technologických zařízení, zvláště konstrukcí výpustných, přelivných a odběrných zařízení. O provedených kontrolách se provádí záznam do provozního deníku, který se vede pro každou retenční nádrž samostatně. V roce 2012 proběhly desetileté dohlídky za účasti pracovníků vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností III. stupně. V rámci těchto prohlídek se kontroloval technický stav vodních nádrží, vedení dokumentace k jednotlivým stavbám a platnost vydaných rozhodnutí k nakládání s povrchovými vodami. V rámci dohlídky nebyly zjištěny závady, které by měly vliv na provozování a funkčnost jednotlivých vodních nádrží.

V roce 2012 byla dokončena rekonstrukce retenční nádrže Suchý rybník v katastrálním území Nový Dvůr u Žihle. Stavební část rekonstrukce Suchého rybníku byla zahájena v roce 2010. Jedná se o malou vodní nádrž o retenčním objemu cca 6,3 tis. m³. Zhotovitel, který rekonstrukci pro Lesy České republiky, s. p., realizoval, přistoupil ke stavebním pracím s odpovědností a stavbu zrealizoval citlivě bez násilných zásahů k okolní přírodě. Výsledkem rekonstrukce je vodní nádrž, která plní veškeré funkce, pro které byla původně zřízena a současně působí jako hodnotný krajínotvorný prvek v lokalitě, která je hojně turisticky navštěvována a celoročně využívána k rekreaci jak pro děti, které jezdí do střediska „Na Sklárně“ na školu v přírodě, tak i pro rodiny, které zde tráví svou zaslouženou dovolenou.

V roce 2012 byla také zahájena stavební část rekonstrukce retenční nádrže Zbrašín. Retenční prostor nádrže, který by měl po rekonstrukci dosahovat objemu cca 5,8 tis. m³ byl již v podzimních měsících roku 2012 zbaven nánosů naplavenin. Současně byl vyhlouben i příkop k zachycování naplavenin v délce cca 80 m a byl upraven profil dna do konečné podoby. V letošním roce budou provedeny

úpravy hráze, bude vybudován sdružený hrázový objekt a upravena koruna hráze, na které bude zřízena štěrková komunikace s napojením na navazující lesní cestní síť. Na podzim tohoto roku by mělo být zahájeno zkušební napouštění retenční nádrže. V roce 2014 budou provedeny dokončovací práce včetně ozelenění a výsadby doprovodné zeleně.

V letošním roce bude také realizována rekonstrukce lesní tůně Malměřice. Jedná se o lesní tůň, která je napájena ze soustavy pramenišť, která se nacházejí v těsné blízkosti tůně. Předmětem rekonstrukce je vyčištění retenčního prostoru, oprava hráze, vybudování přelivné hrany a úprava pramenišť. Na jednom prameni bude vybudována studánka. Rekonstrukce lesní tůně je řešena tak, aby byl zachován její současný krajinnotvorný charakter.

Poslední a v současné době realizovanou akcí je aktualizace stavební a provozní dokumentace k retenční nádrži Evik v lesním komplexu mezi obcemi Janov a Deštnice.

Pokud jsem vyjmenovával funkce a význam retenčních, tedy vodních nádrží, úmyslně jsem se vyhnul **funkci rekreační**. Budeme rádi, když budete při vašich toulkách lesem obdivovat jeho krásy místy dotvořené vodním dílem a budete se kochat i ostatními krásami naší přírody. Mějte ale na paměti, že **tyto nádrže nejsou veřejnými koupališti** a pokud si u některé z našich nádrží odpočínáte, odneste si s sebou nejen příjemné zážitky, ale i obaly od nápojů a sáčky od svačin. Vždyť návštěvníci, kteří přijdou po Vás, chtějí také vidět neposkvrněné kouty naší přírody a ne zdevastovanou přírodu a rodící se černé skládky.

*Ing. František Havlíček,
HIM Lesní správa Žatec*

Foto: RN Suchý rybník po kolaudaci - srpen 2012

Zlepšujeme podmínky pro rekreaci veřejnosti na území Klánovického lesa

Lesy České republiky, s. p., lesní správa Mělník již téměř dvacet let z finančních prostředků Programu 2020 (dříve Programu 2000) buduje ve spravovaných lesích různá odpočinková zařízení, dětská

hřiště, lávky i jiné drobné stavby a prvky.

Výrazný objem finančních prostředků z Programu 2020 jsou vkládány do budování zejména odpočinkových zařízení a dětských hřišť na území Klánovického lesa, který je díky svému umístění mezi městskými částmi Prahy 21 – Klánovicemi a Újezdem nad Lesy či městem Úvaly velmi frekventovaným místem.

Lidé z nejbližšího okolí využívají Klánovický les k různým sportovním či jiným volnočasovým aktivitám. Potkáte se zde s cyklisty, turisty, jezdci na koních, houbaři a tak by se dali jmenovat další návštěvníci. Ti všichni hojně využívají odpočinková zařízení, lavičky, koše, turistické značení i naučnou stezku ve Škvorecké oboře. Vzhledem

k prudkému nárůstu bytové výstavby v okolí Klánovického lesa přibývá i mnoho mladých rodin, a proto v lese často potkáte maminky s kočárky a malými dětmi. V blízkosti Klánovického lesa se nachází i mnoho základních škol, které blízkost lesa hojně využívají k provětrání dětí.

Z tohoto důvodu se v minulosti v této lokalitě vybudovalo z Programu 2020 i pět "lesních" dětských hřišť, rozestých po celém Klánovickém lese. Jednalo se o dřevěná dětská hřiště obsahující jednodušší prvky jako jsou houpačky, beranidla, přeskakovací kůly, drobné domečky. Některá hřiště se stala velmi oblíbenými a využívanými a současná generace maminek a tatínků vodí své děti právě na tato "lesní" hřiště. Avšak hřiště, která byla budovaná zejména z hraněného dřeva jehličnanů, přes veškerou péči pomalinku dožívají a některé prvky se stávají nefunkční.

LS Mělník na popud MČ Klánovice nechala nejprve v roce 2011 z prostředků Programu 2020 vybudovat nové dětské hřiště Klánovice-Nové Dvory, které je osazeno do klidu a stínu lesa při LC Golfová. Na tomto dětském hřišti se nachází sedm herních prvků. Nejzajímavější se zdá šplhací šestiboká sestava, oblíbenými jsou i dvoumístná houpačka, vahadlová houpačka i trojitá hrazda. Pro nejmenší děti zde jsou houpadla na pružině s motivem zvířat. Na procvičení je zde i šikmá lavice. Hřiště je doplněno o potřebný mobiliář, tj. stůl s lavicemi, odpadkový koš a zejména informační tabulí s provozním řádem.

V letech 2012 a 2013 bylo přistoupeno k postupným rekonstrukcím stávajících dětských hřišť. Po dohodě s MČ Újezd nad Lesy a skupinou místních maminek z lokality Blatov došlo v roce 2012 k rekonstrukci dětského hřiště v Újezdu nad Lesy, v rámci kterého bylo instalováno šest herních prvků. Dominantním prvkem se stala šplhací sestava pavučina, dále vláček Kolejáček, kladina, dvě pružinová houpadla a velké oblíbené se těšící malovací tabule Čmáralka. Dětské hřiště je doplněno o potřebný mobiliář, tj. lavice, koš a infopanel s provozním řádem. Nechybí ani zastavení s názvem "U Sojky strážkyně", kde je rozlehlá lanová opičí dráha a zavěšený lanový mostek.

V současnosti je již v běhu další rekonstrukce stávajícího dětského hřiště. Tou je rekonstrukce dětského hřiště Rohožník. I zde již pomalinku dožívají herní prvky, které již nevyhovují relativně přísným současným českým i evropským normám. Po rekonstrukci, která by dle plánu měla proběhnout do konce července, na děti i zde čeká několik zajímavých herních prvků, které se prozatím na lesních dětských hřištích v oblasti Klánovického lesa nenacházejí. O jaké se jedná? To neprozradíme, to již si děti a rodiče určitě rádi prohlédnou a vyzkouší sami.

Veškerá nově budovaná či rekonstruovaná dětská hřiště jsou navrhována a prováděna v souladu s českými i evropskými normami (ČSN EN 1176-1177), prvky jsou doplněny o nezbytné dopadové plochy daných mocností materiálu, (v našem případě je většinou použita mulčovací kůra). Prvky pro dětská hřiště vyhotovují osvědčení výrobci, kteří je dodávají včetně mobiliáře s potřebnými certifikáty. Většina herních prvků je vyrobena ručně, z akátového dřeva s přírodními (zakřivenými) tvary, s kvalitními nátěry na vodní bázi. U takovýchto prvků z tvrdého dřeva se předpokládá životnost až 20 let.

A aby nebyla řeč jen o dětských hřištích, v letošním roce bychom rádi udělali radost i dospělým. LS Mělník připravuje pro letošní rok výstavbu tzv. "Seniorparku"- malého sportovně rekreačního areálu u Cyrilova v Klánovickém lese, a to v blízkosti ulice Smečkova. V tomto malém lesním areálu bude umístěno několik prvků určených k protažení lidského těla. Jedná se o zkušební projekt. V případě zájmu o tento sportovně rekreační areál, budou Lesy České republiky, s.p. ve spolupráci s místními městskými částmi hledat další vhodné lokality pro výstavby jiných, případně i rozsáhlejších sportovně rekreačních areálů.

V Jizerkách u Souše přibyla další pamětní deska – lesníkům a zeleným lesům

K desítkám či stovkám památníků, pomníčků či křížků rozsetých po Jizerských horách přibýlo oficiálně 18. července na cestě mezi osadou Jizerka a Smědovou, nedaleko Promenády, další krásné zastaveníčko s nádherným výhledem na vody přehrady Souš.

Pamětní desku odhalili na počest dobré práce bývalých a současných lesníků hejtmán LK Martin Půta a dlouholetý šéf lesních závodů Nisa a Frýdlant Petr Žaba. Slavnostní akt se uskutečnil u příležitosti tradičního setkání lesníků - seniorů, které pro ně připravují Lesy ČR, s. p., Krajské ředitelství Liberec.

Na desce je napsáno: Památce jizerskohorských lesníků, kteří navzdory nepřízni doby svou prací

dokázali, že jsou zdejší lesy stále zelené.

K tomu je zde citován první generální ředitel československých státních lesů a statků Ing. Dr. h. c. Josef Opletal: „... jest proto povinností lesníků, aby své zkušenosti stavěli před oči svým následovníkům, jejichž údělem bude pěstiti dále to, co slouží lesu ku prospěchu, a vyvarovati se našich chyb.“

Slavnostního odhalení se zúčastnilo na padesát zasloužilých lesníků – nejen důchodců. „Pamětní deska patří lesníkům, kteří v období minulých desítek let dobře hospodařili nejen v lesích Jizerek, ale v celém Libereckém kraji. Je připomínkou a poděkováním těm, kteří o naše lesy pečovali celý život,“ řekl při zahájení Ludvík Řiřáček, ředitel Krajského ředitelství Liberec, Lesů ČR, s. p.

Petr Žaba ve svém proslovu citlivě, ale bez příkras zavzpomínal na doby minulé. „Řešili jsme obaleče, hnojení, těžbu, emise, nedělní brigády. Byla to doba složitá až tragická, ale postupně, zejména po dobrých semenných letech 1992 – 1995 se začalo dařit osazovat Jizerky původními dřevinami a dneska už skoro nikdo nepozná, že tu byly holiny a suché stromy. Zabránili jsme zejména erozi půdy a za každou cenu jsme zalesňovali, což se, jak je vidět, vyplatilo. Přeji našim nástupcům, aby o lesy pečovali se stejnou láskou jako kdysi my.“

Hejtman ve svém příspěvku poděkoval všem zúčastněným za to, že Jizerky jsou opět zelené. „Je to především vaše zásluha, že se Jizerky zase blíží těm horám, jak o nich píše Miloslav Nevrlý. Z dětství si také pamatuji, jak v té knize představuje nejrůznější, tehdy pro mne tajemné pomníčky a památníky, a je dobře, že nyní k nim přibyl další, věnovaný právě vám – lesníkům. Návštěvníci hor si zde připomenou, že zdravé Jizerky nejsou jen náhoda,“ zdůraznil hejtman.

Mezi pamětníky byl i šestasedmdesátiletý bývalý lesní technik a později správce toků Lesů ČR v oblasti od Děčína po Semily Pavel Hlaváček. „Pracoval jsem zde od roku 1958, když jsem na vojně sloužil v Liberci a zůstal, ač pocházím z Moravy. Byla to jiná, ale krásná doba. Nikde moc lidí nebylo, sem tam turista, až později začali přibývat lyžaři. Cesty zde takřka nebyly, jen zde pracovali koně, a my jsme se mezi nimi jako technici pohybovali na motocyklech, já na Jawa 250. Byla skvělá,“ vzpomíná Pavel Hlaváček, který, je sice v důchodu už 10 let, ale v Jizerkách se pohybuje každý den a nachodí z Liberce - Kateřinek, kde bydlí, minimálně 6 km. „Z lesů se neodchází,“ podotkl.

Podle slov Ludvíka Říčaře pro lesníky – důchodce pořádá jeho ředitelství exkurze každý rok, vždy v lesích jiné části Libereckého kraje, a připravuje pro své bývalé kolegy odborný program. Společný oběd, diskuse a vzpomínání se pak uskutečnila v chatě Pyramida na Jizerce. A bylo veselo...

Zdroj: Tisková správa Libereckého kraje

Mgr. Jiří Langer, tiskový mluvčí Libereckého kraje

Den s LČR na Hradě Lukov

V sobotu 13. 7. 2013 se uskutečnil na hradě Lukově Den s LČR a Den stromů. Akci organizovaly Lesy ČR, s.p., Lesní správa Bystřice pod Hostýnem společně se Spolkem přátel hradu Lukova o.s., OŽPaZ a Odboru městské zeleně Magistrátu města Zlína.

Akce byla připravena jako celodenní veřejná akce zaměřená především na dětskou část návštěvníckého portfolia. Podél cesty vedoucí na hrad bylo rozmístěno 6 zastavení lesní pedagogiky – hmatové cvičení, poznávání květín, stromů, zvířat, házení na cíl a kvíz. Za splnění úkolů děti obdržely dárkový balíček s reklamními předměty a poukázku na malé občerstvení (špekáček, pití).

Na hradě pak byly společně se Spolkem přátel hradu Lukova, zlínským Centrem Štastné dítě o.s. a DDM Astra Zlín, ČSOP organizovány další aktivity – poznávací výstava fotografií lesních rostlin a živočichů, výroba ptačích budek aj.

Mimoto byly ve spolupráci s ČSOP Hoštálková zajištěny ukázky sokolnického výcviku dravců a ukázky drobných šelem. Prostřednictvím Lukostřeleckého klubu LK3D Mrlínek bylo umožněno účastníkům vyzkoušet si své umění při střelbě na klasické i 3D terče zvířat. Společnost „orezstromu.cz“ pak zajistila pro děti zážitkové stromolezení a jiné stromolezecké aktivity.

Akce byla úspěšná a účastnilo se jí kolem jednoho tisíce návštěvníků, z toho cca 300 dětí.

Zřícenina hradu Lukov se nachází u stejnojmenné obce Lukov, necelých 10 km od města Zlína a přibližně 5 km od Zoologické zahrady Lešná. Založení hradu je datováno do poloviny 13. století a ačkoliv hrad není příliš znám, jedná se o jeden z největších hradů na Moravě. Zříceniny procházejí postupnou rekonstrukcí. K hradu vede odbočka naučné stezky Lukov a červená turistická stezka.

Zkušenosti s problematikou genových základů v oblasti

LS Jablunkov

Pojem „genová základna lesních dřevin“ se dle mé paměti objevil někdy v polovině 80-tých let minulého století. Snad každý lesní závod tenkrát vyhlášoval nějaké genové základny /dále jen GZ/. Mělo to však až do počátku 90-tých let minulého století jeden velký zádrhel. Nebyla totiž dána jasná pravidla fungování (způsob hospodaření) a nebyl pojmenován cíl GZ.

Ne jinak tomu bylo i u bývalého LZ Jablunkov. Dokonce každé polesí si vyhlásilo svou GZ, zamalovalo její hranice do lesnické mapy, tím to ale vše skončilo. Venkovní provoz nebral v tomto směru žádné ohledy na způsob hospodaření v takto vyhlášených GZ.

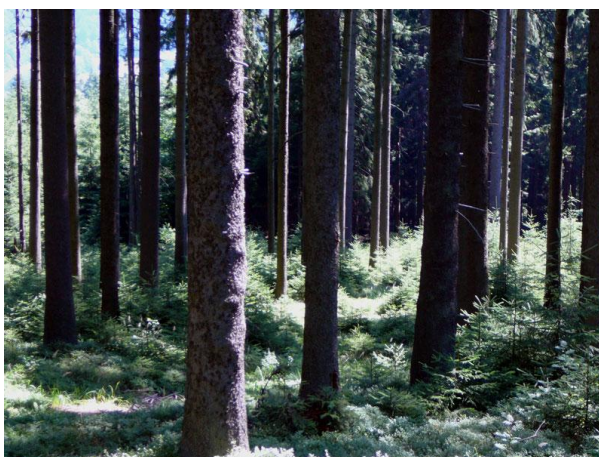
Situace se podstatně změnila až se vznikem LČR, s. p. Na lesní správě Jablunkov byly rozhodnutím Mze ČR, ÚO ve Frýdku – Místku ze

dne 11. 3. 1993 vyhlášeny dvě GZ a to: GZ č. 185 Mosty pro dřeviny SM a JD s výměrou 1 246 ha a GZ č. 183 Lomná pro dřeviny BK, KL, JS s výměrou 640 ha. Jasnou definici funkce GZ přinesl až nový lesní zákon č. 289/95 Sb., který v § 8, odst. 2, písm. f konstatuje, že cílem GZ je ochrana geneticky vhodných populací lesních dřevin in situ (v místě jejich výskytu).

Aby GZ plnily svou funkci, je dle mého názoru nutné stanovit jasnou koncepci hospodaření v nich. Veškeré úmyslné těžební zásahy by měly jednoznačně směřovat k podpoře přirozené obnovy té dřeviny, pro kterou byla GZ vyhlášena. Takže pro venkovní personál bylo nutné, aby s odstupem času opět „zdomácněla“ forma postupného

procloňování mateřského porostu a to v několika fázích. První fáze nastává především v roce fruktifikace zájmové dřeviny, další fáze pak sledují vytvoření vhodných světelných podmínek pro již existující přirozenou obnovu. Poslední fází je samozřejmě domýcení mateřského porostu.

Za období plných 20 let existence GZ u LS Jablunkov mohu konstatovat, že smysl a účel GZ se nám zatím daří naplňovat. Vždy však existuje nějaké to „ale“. Není tomu jinak ani u nás.

Při novém zařazení LHP v roce 2008 jsme se rozhodli, že z GZ Mosty vyloučíme jedli. Ne snad proto, že by byly větší problémy s jejím odrůstáním, jak lze dnes na mnoha místech pozorovat (podle mého názoru je příčinou stav zvěře), ale pro její minimální zastoupení v mateřském porostu. Zvýšit podíl jedle v porostech je pro nás prioritou, nicméně podmínka, že do GZ mohu uměle vnášet zájmovou dřevinu původem jediné z téže GZ se ukázala dost limitující. Ne vždy těch pár jedlí v této GZ dostatečně plodilo, ne vždy se podařilo vypěstovat dostatečné množství výsadby schopných sazenic. Proto byla jedle z této GZ vyňata a GZ funguje pouze pro smrk. Jedli zde vnášíme z ostatních uznaných zdrojů mimo GZ.

Zatím jsme přesvědčeni, že pokud revírník těžebně moc nespěchá a maximálně využije odpovídajícího způsobu hospodaření pro podporu přirozené obnovy, pak ta má velkou šanci na úspěch. U nás to platí, troufám si tvrdit, pro obě GZ a pro všechny dřeviny, pro které byly GZ vyhlášeny. Zpočátku se opravdu vyplatí moc nespěchat, jakmile je ale dosaženo odpovídajícího podílu a kvality přirozené obnovy, pak naopak je potřeba ji těžebně včas uvolnit. Ono to počáteční „těžební nespěchání“ se odmění v podobě ušetřených pěstebních nákladů na zalesnění, výžin...., a nakonec zjistíme, že i těžební možnosti jsou najednou obrovské.

*Ing. F. Lipowski,
lesní správce*

první foto: poslední fáze – domýcení mateřského porostu nad přirozenou obnovou buku

druhé foto: odrůstající přirozená obnova smrku

Změna druhové skladby modřínových monokultur na Lesní správě Křivoklát

Lesy ČR, jako správce státních lesů na území CHKO Křivoklátsko, pokračují v tomto bezesporu velice cenném přírodním území i tímto projektem v dlouhodobém trendu postupné přeměny a obnovy lesních porostů s nízkou věkovou a druhovou diverzitou na stanovištěně vhodné a stabilní ekosystémy.

Projekt je zaměřený na postupnou přeměnu nesmíšených modřínových porostů podsadbou stanovištěně vhodnými dřevinami - bukem lesním, s následnou ochranou mladých lesních porostů proti bušení a okusu zvěří. Svou náplní podporuje základní principy trvale udržitelného hospodaření. Byl spolufinancován Evropským fondem pro regionální rozvoj a Státním fondem životního prostředí ČR v rámci Operačního

programu Životní prostředí (OPŽP) – prioritní osa 6, oblast podpory 6.3. Obnova krajinných struktur.

Projekt byl už ve fázi přípravy projektové dokumentace průběžně konzultován s pracovníky AOPK ČR a SCHKO Křivoklátsko. Realizace probíhala na katastrálním území obcí Karlova Ves, Branov a Skryje nad Berounkou. Obnovní prvky jsou situovány z cca 80 % do I. zóny ochrany CHKO Křivoklátsko. Celková výměra lesních porostů, na kterých se realizuje, činí 5,97 ha.

Podsadby včetně vybudování oplocenek byly uskutečněny v dubnu 2011. Vysázeno bylo 30 400 ks sazenic buku lesního. Ochrana kultur proti bušení ožínáním byla následně zrealizována v červenci 2011 a srpnu 2012. V lokalitách, které nebyly oploceny, byl na bukové sazenice v průběhu září 2011 a října 2012 aplikován repelentní přípravek proti zimnímu okusu zvěří (0,2 ha). Zároveň byla instalována trvalá pamětní deska projektu.

Křivoklátsku věnují Lesy ČR velkou pozornost dlouhodobě, čehož důkazem je i vyhlášení prvního Lesnického parku v ČR v roce 2010 právě na tomto území. Prezentovaný projekt zaměřený na změnu druhové a prostorové skladby lesních porostů v rámci Lesnického parku Křivoklátsko není svého druhu ojedinělý. Na území Lesnického parku jsou v různé fázi rozpracovanosti další dva projekty obdobného charakteru, ve kterých je navržena cílová druhová skladba s vysokým podílem cenných listnáčů a jedle bělokoré.

IX. Zlatá hoblina ve Zlatých Horách

Ve dnech 10. až 18. srpna 2013 se uskutečnil v prostorách parku Sanatoria Edel s.r.o. ve Zlatých Horách již IX. ročník řezbářského plenéru „Zlatá hoblina“. Akce, jíž se zúčastnilo celkem 12 řezbářů, organizoval Zlatohorský nadační fond za podpory mnoha sponzorů, mezi nimiž nechyběl ani státní podnik Lesy České republiky.

Posláním Zlatohorského nadačního fondu, vzniklého 21. 11. 2007, je podpora aktivit právnických a fyzických osob, zejména se zaměřením na podporu projektů a aktivit sportovního, kulturního a vzdělávacího charakteru obyvatelům a návštěvníkům města Zlaté Hory a nejbližšího okolí.

Tradičně se řezbářský plenér realizuje v prostorách parku Sanatoria Edel s.r.o., kde

dochází k přirozenému skloubení krásného prostředí parku s krásou dřeva a lidskou prací při jeho zušlechťování.

Po celý týden mohli návštěvníci města průběžně sledovat práci řezbářů a v závěru ji zhodnotit. Výsledek hodnotila většina velmi kladně, mnohá zhotovená díla zůstanou v parku k potěšení návštěvníků a zejména dětí, které si zde úspěšně léčí respirační onemocnění s využitím klimatoterapie, speleoterapie, inhalací, rehabilitačních cvičení a otužování.

S prací řezbářů byli všichni spokojeni, spokojeni byli i návštěvníci společenského setkání v závěru řezbářského plenéru, při němž hrála k poslechu i tanci živá hudba a byly podávány slovinské speciality a pochoutky z grilu.

Jaromír Latner

Vodní nádrž Skavsko

Při vstupu na území Lesní správy Bučovice z východního směru od Kroměříže narazíte na Vodní nádrž Skavsko. Nachází se asi 2 km od obce Morkovice - Slížany v nadmořské výšce 333 metrů. Při jízdě po silnici III. třídy na Litence spatříte její vodní plochu o rozloze 0,72 ha v malém údolí vpravo.

Účelem tohoto vodního díla je akumulace vody ze Skavského potoka, slouží také jako zdroj vody pro lesní zvěř a hlavně tvoří ideální biotop pro místní vodní zvířenu. Z chráněné fauny se zde vyskytuje čolek obecný, rosnička zelená, kuňka obecná a ropucha obecná. Běžně zde potkáte volavku popelavou nebo lysku.

Pro znavené turisty byla na hrázi vybudována zastřešená terasa s nerušeným výhledem na

vodní zrcadlo. Technickou kuriozitou je bezpečnostní přeliv s ocelovými česly šířky 22,5 metru a dřevěnou lávkou stejné délky.

Až se budete vracet z Buchlova, Velehradu nebo z jakékoliv jiné pamětihodnosti jihovýchodní Moravy, můžete zde pobýt a načerpat energii do dalších dnů.

Ing. Petr Kremz,

LS Bučovice

Naučná stezka na Nový Světlov

Lesní správa Luhačovice vybudovala v podhůří Bílých Karpat v rámci Programu 2020 naučnou stezku z Bojkovic ke gotickému zámku Nový Světlov. Naučná stezka nese název Bojkovice – Světlov a byla vybudována výhradně z prostředků státního podniku Lesy České republiky.

Stezka spojuje centrum města Bojkovic s dominantou východního Slovácka - zámek Nový Světlov. Zámek pochází z 15. století a nechali ho postavit Landštejnové z rodu Rožmberků. Později byl několikrát přestavěn, naposled ve stylu tzv. tudorské gotiky.

Na zámku se vystřídalo mnoho majitelů a dnes zámek patří panu Ing. Josefu Novotnému, který zámek zrekonstruoval a v zámku jsou pořádány

kulturní akce, divadla, koncerty a další společenské akce, včetně možnosti ubytování.

Stezka má celkem pět zastavení, vhodná je pro pěší turistiku. Je obousměrná, s prvním zastavením v Bojkovicích v ulici Pod Světlovem a posledním u parkoviště před zámek Nový Světlov. Jednotlivá zastavení jsou vhodná také k odpočinku, protože jsou opatřena jednoduchou lavičkou.

Lesní naučná stezka prochází lesním prostředím s pestrá dřevinnou skladbou. Najdeme zde například habr obecný, dub zimní, jasan ztepilý, smrk ztepilý, jírovec maďal a méně také buk lesní, modřín opadavý, lípy a jilmy. Celková délka stezky je 656 m a převýšení činí přibližně 50 m. Jednotlivá zastavení se věnují lesnímu hospodářství Lesní správy Luhačovice, historii Bojkovic a přírodě Bílých Karpat.

Turisté mohou stezku využívat celoročně, povrch je zpevněný uloženým kamenem do betonového lože. Ke stezce vede zelená turistická stezka značená klubem českých turistů a k zámku Nový Světlov vede další naučná stezka „Koménka“ spojující Bojkovice a obec Komňa s památkou J. A. Komenského.

Poděkování za Den s LČR

V pátek 21. 6. 2013 jsme se zúčastnili akce Den s LČR v Solvayových lomech u Karlštejna, kterou pořádala LS Nižbor. Této akce jsme se zúčastnili již po několikáté, protože je velice hezká a zajímavě vymyšlená a hlavně realizována v krásném prostředí.

Děti plnily úkoly na jednotlivých stanovištích, např. co do lesa nepatří, řezání dřeva pilkou, poznávání lesních zvířat, střelba ze vzduchovky na terč, hod na cíl, prolézání liščí nory, lezení po laně a žebříku. Jako doprovodný program byla jízda vláčkem po skanzenu, která se dětem velice líbila. Dále si děti mohly projít dendrologickou stezku s doplňujícími obrázky od Vítězslavy Klimtové. Za splnění všech úkolů si mohly vybrat odměnu např. zvířecí pexeso, pastelky nebo magnetky atd. Na závěr jsme si společně opekli buřtíka a shlédli jsme poslední ukázkou výcviku loveckých psů.

Tímto bych chtěla poděkovat zaměstnancům LS Nižbor za pozvání na tuto akci. Akce byla skvěle a pečlivostí připravena a zorganizována a velké díky patří všem, kteří se o to zasloužili. Dětem, ale i nám, učitelkám, se velice líbilo propojení environmentální výchovy hravou formou. Jsme rádi, že s dětmi můžeme vyrazit na výlet do přírody, setkat se s profesionály a zároveň spojit příjemné s užitečným.

Ještě jednou všem moc děkujeme.

Mgr. Lucie Matoušková

ředitelka MŠ Běleč

Den s LČR na LS Telč

V sobotu 8. června 2013 se na revíru Zavadilka LS Telč v okolí obce Panenská uskutečnil již 8. ročník

akce pro děti „Večerníčkův pohádkový les“, tentokrát za účasti LS Telč v rámci tradičních Dnů s LČR.

Počasí letos přálo, a tak se na pohádkovou cestu vypravilo celkem 787 dětí a přes tisíc dospělých. V lese děti plnily nejrůznější úkoly, za něž získávaly razítka do kartiček a od některých postavíček i sladké odměny. Po projití celé trasy dostaly na památku diplom, perník ve tvaru

Večerníčka, pohlednici pohádkového lesa a v cíli si mohly vybrat ze spousty dalších odměn.

Po celé odpoledne byl připraven i bohatý doprovodný program.

Letošní ročník Večerníčkovy pohádkového lesa byl pořádán ve spolupráci s lesní správou Telč. Zaměstnanci LS Telč se aktivně podíleli na přípravě celé trasy v lese a připravili si na trase stanoviště, kde děti poznávaly zvířata žijící v našich lesích. Podle hodnocení dětí bylo naše stanoviště mezi prvními třemi nejlepšími.

Závěrem musím říci, že naše účast na této akci byla hodnocena velmi kladně a rozloučili jsme se s příslibem účasti LS Telč i na dalších ročnících této již tradiční akce.

Ing. Milan Tesař

Revír Zavadilka

Lesní slavnost Lapků z Drakova a Dny Lesů České republiky

Již tradičně se ve dnech 13. až 14. července 2013 uskutečnil devátý ročník „Lesní slavnosti Lapků z Drakova“ spojený s „Dny Lesů České republiky“.

Celý projekt podpořila Nadace OKD a Moravskoslezský kraj. Lesy České republiky, zastoupené lesními správami Město Albrechtice, Karlovice ve Slezsku a Jeseník zaujaly svými vědomostními soutěžemi, ukázkami dendrologických sbírek, výsadbou stromků a také ukázkami měření, manipulace, řezání

a překládání smrkových polen. Lesní pedagogové ze všech tří lesních správ odvedli v průběhu těchto dvou dnů spoustu práce.

Mimo to byly v areálu Drakova a na trase z Drakova na Rejvíz ukázky rýžování zlata, tavba železa středověkým způsobem, práce řezbářů, kejkliřů a mnoho jiných zajímavostí. V průběhu obou dnů zde vystupovaly regionální hudební skupiny, občerstvení různého druhu bylo dostatek.

Slavnostní zahájení proběhlo s aktivním vystoupením Souboru loveckých trubačů LČR, LS Jeseník za přítomnosti náměstka hejtmana Moravskoslezského kraje Ivana Strachoně, ředitele nadace OKD Jiřího Suchánka, ředitele KŘ LČR Frýdek-Místek Jiřího Silvestra, lesního správce LS Jeseník Jiřího Pňáčka, LS Město Albrechtice Vítězslava Závodného, starostky Vrbna pod Pradědem Heleny Kudelové a starosty Heřmanovic Jana Tomalského.

Předseda Spolku Přátelé Vrbenska Karel Michalus poděkoval všem zúčastněným za jejich podporu, píli a čas, kterou věnovali přípravě a průběhu celé lesní slavnosti, jmenovitě partnerům – Nadaci OKD a Moravskoslezskému kraji, všem pořadatelům a spolupořádajícím organizacím, všem sponzorům, dárcům a všem návštěvníkům za jejich hojnou účast.

Jaromír Latner

Vyprávění o Strašné

Dávno pradávno byly lesy okolo Morkovic hluboké a nepřístupné (město vzniklo až v roce 1960

spojením obcí Morkovice a Slížany, v okrese Kroměříž).

Na Hoštickém revíru žil hajný Ulík. Jeho panímáma Ulíková chodívala často lesem do Morkovic, cestou přes potok byl však můstek, odkud již byl les řídký a plný světla. Před můstkem vpravo bylo místo zarostlé a tmavé, les hustý a tajemný. Panímáma byla vždy ráda, když už byla za můstkem.

Jednoho dne si přivstala a vydala se do Morkovic ještě za tmy. Spatřila před sebou člověka se svítilnou. Zavolala na něj, ale člověk se svítilnou se ani neohlédl. Hajná sice měla strach, ale byla také zvědavá. Na můstku se člověk zastavil, světlo zhaslo a on zmizel. Hajné to nedalo a rychle pospíchala přes můstek, ale nikde nikdo. Po chvíli se ohlédla. Nikdo za ní nešel, ale v roklině okolo potoka viděla, jak se míhá několik světél. Pospíchala dál, stále jí však příhoda nešla z mysli. Večer doma ji vyprávěla hajnému. Hajný, který pocházel ze Slížan, kde v letech 1526 – 1562 žili Čeští bratři, seděl, poslouchal a po chvíli řekl: „Já ti povím, co jsi viděla, ale nikomu o tom nesmíš říct ani slovo.“ A tak jí pověděl, co věděl. „Po bitvě na Bílé Hoře byla jednota Českých bratří rozprášena a ti, co zbyli, se museli ukrývat. Čas od času za nimi přišel jejich kněz a bratři se pak sešli k tajným modlitbám. Teď se jich ještě několik tajně scházelo v tom hustém lese okolo potoka. Jsou to věrní stoupenci Českých bratří a ta světla v lese svědčí o tom, že tam měli vyznavači této víry tajné shromáždění. Lidé si mysleli, že tam straší, a proto začali tomu místu říkat Strašná, ale správně se jmenuje Strážná. Tak je to zapsané v knihách.“

Aby lidé zahnali „zlé duchy“, postavili na můstku kapličku. I když se zde Čeští bratři dávno nescházejí, kaplička stojí dodnes.

Bc. Roman Konečný

revírník, LS Bučovice

Houby – co jste o nich možná nevěděli

Rostou, rostou? Jsme národem houbařů, takže podobná věta se u nás od jara do podzimu stává pozdravem.

Houbařskou vášeň máme snad už v genech. Ale v podobné míře jako u nás se houby sbírají jen na Slovensku a snad ještě v Rusku. Tam ovšem sbírají především ryzce. Balkánské národy sbírají houby jen málo. A Skandinávci si hub prakticky nevšímají, přestože v tamních lesích byste je mohli doslova kosit kosou. Angličané také považují všechny houby za prašivky a konzumují pouze uměle vypěstované žampiony. Těm dávají

přednost i Němci a Rakušané. Žampionové omáčky jsou také vyhlášenou chloubou francouzské kuchyně. Prim u Francouzů však hrají samozřejmě lanýže, jejichž pěstování se často dědí z otce na syna a jsou utajovány víc než leckterá státní tajemství. Pomineme-li Evropu, pak největšími milovníky hub jsou Japonci a Číňané. Ve Spojených státech sbírají houby spíše jen potomci evropských přistěhovalců.

Houby jsou fascinující organismy – dají se jíst, rostou téměř všude a mají obrovskou odolnost vůči nepříznivým vlivům. A nejsou to jen křemenáče, lišky, lanýže a choroše nebo mikroskopické organismy. Například v Oregonu se nachází obrovská houba – podkovka smrková – která je prý přes

2 400 let stará a pokrývá plochu 5,6 km². Není to samozřejmě klasická houba, ale skupina organismů v jednom, tzv. fungus. V Číně zase objevili stopkovýtusnou houbu *Fomitiporia ellipsoidea*, která patří mezi vytrvalé houby. Největší nalezený exemplář je starý asi 20 let. Plodnice má na délku 10 m, je široká 80 cm a dosahuje výšky 5,5 cm. Její hmotnost vědci odhadují na 400 – 500 kilogramů.

Dříve se houby řadily k rostlinám, ale nyní jsou vyčleněny jako samostatná říše. Vědci se dnes přiklání k názoru, že houby jsou dokonce evolučně bližší živočichům než rostlinám. A dá se z nich dokonce stavět. Byly provedeny pokusy se speciálně vyšlechtěným a zvláštním způsobem vysušeným podhoubím, které podle vědců je jako stavební materiál pevnější než beton. Tento lehký a snadno tvarovatelný materiál odolával zátěži, vodě, ohni i plísni. Takto bylo použito podhoubí lesklokorky leské, která se vyskytuje i na našem území a která se dá poměrně jednoduchým způsobem pěstovat na obohaceném agaru. Američtí vědci zase v pralesích Jižní Ameriky objevili houbu *Gliocladium roseum*, rostoucí na stromech a v ohromném množství produkující těkavé uhlovodíky a jejich deriváty. Vzniklou směs nazvali ekonaftha a mohla by se stát levnou a ekologickou alternativou k fosilním palivům.

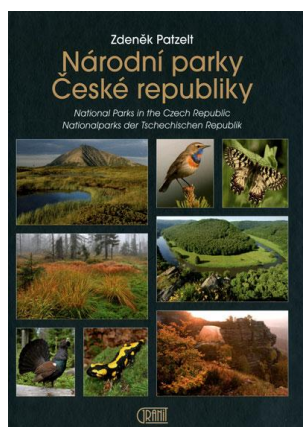
Další fascinující vlastností hub je jejich schopnost symbiózy ať už s rostlinami nebo s živočichy. Například symbiotické svazky jednotlivých druhů tropických mravenců a linií hub, které si pěstují v hnízdech, vydržely miliony let. Změna houby představuje v životě mravenců tak zásadní zvrat, že může znamenat zánik mravenčí kolonie nebo i odstartovat vývoj nového mravenčího druhu. Toto soužití je výhodné pro oba druhy – mravenci mají zajištěný stálý přísun potravy a o houbu je výborně postaráno.

Takže – košík do ruky, nožík do kapsy a hurá do zelených luhů a hájů. Rostou, rostou?

Přírůstky v technické knihovně Ředitelství LČR

Národní parky České republiky = National Parks in the Czech Republic =
Nationalparks der Tschechischen Republik

Zdeněk Patzelt

Přírodní rozmanitost českých národních parků představuje to nejkrásnější a nejcennější, co se naše společnost rozhodla chránit. Zdeněk Patzelt, fotograf, přírodovědec a zakládající ředitel Národního parku České Švýcarsko, to dokládá nejen v podobě 300 nádherných fotografií, ale i ve stručném a výstižném průvodním slovu a v popiscích k jednotlivým záběrům. Kniha je rozčleněna do čtyř částí (v pořadí Krkonoše, Šumava, Podyjí a České Švýcarsko), a každá z nich pak přináší obdobné obsahové členění - krajinné celky a polocelky se střídají s galeriemi rostlinných či živočišných druhů. To čtenáři usnadňuje poznání, co je ve kterém národním parku unikátní, nejcennější, nejtypičtější. Řazení krajinných

záběrů pak autor zcela podřídil svému vnímání osobitosti jednotlivých území. Publikace o rozsahu 320 stran je velkoformátová, což při grafickém řešení umožnilo použít k umocnění obrazové náplně

nejrůznější prvky knižní grafiky. Časté střídání záběrů celostránkových a dvoustránkových, ale i několika fotografií přes tři složené stránky, umožnilo uplatnit často velmi emotivní dimenze krajiny jednotlivých národních parků. Diverzitu krajiny pak autor přiblížil zařazením galerií obrázků menších formátů, kde představuje přes 160 druhů význačných druhů rostlin, hub a živočichů Krkonoš, Šumavy, Podyjí a Českého Švýcarska. Texty v publikaci jsou trojjazyčné - češtinu doplňuje i průběžný anglický a německý překlad.

Vydal Granit, s.r.o., Praha, 2011

Výchova štěněte loveckého psa (z německého originálu "Die Prägung des Jagdhundwelpen" z roku 2011)

Anton Fichtlmeier, Julia Numßen

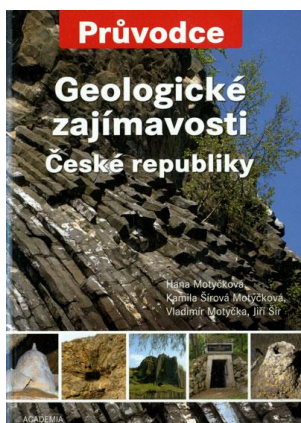

V prvních týdnech života štěněte probíhá jeho rychlý tělesný vývoj a také je to nejdůležitější doba, kdy se vytváří vztah mezi psem a člověkem. Kdo nyní udělá chybu, bude ji později jen těžko napravovat. Dva z nejlepších cvičitelů loveckých psů čtenáři v této knize poradí, jak má chovatel a majitel štěně loveckého psa od samého počátku úspěšně vychovávat a cvičit, aby ho dobře připravili na jeho budoucí poslání. Čtenář zde najde vývoj a první základy výchovy štěněte - krok za krokem, jak může chovatel podporovat a rozvíjet vlohy psa, první vodičovy výchovné kroky, pevné základy pro práci na vodítku, aport a práci nosem.

Vydala Grada Publishing, a.s., Praha, 2012

Geologické zajímavosti České republiky

Hana Motyčková, Kamila Šírová Motyčková, Vladimír Motyčka a Jiří Šír

Publikace je určena především lidem, kteří rádi cestují po naší vlasti s cílem poznávat nejen stavební a historické památky, ale také zajímavé přírodní lokality. Představuje na 150 míst, kde je možné nalézt zajímavé, a často i unikátní geologické jevy, které mají kromě své přírodovědné hodnoty většinou i nemalou hodnotu estetickou. Text, kterému lze porozumět i bez speciálních geologických znalostí, je doplněn údaji, které zájemci o příslušnou přírodní památku usnadní její nalezení v terénu, což nebývá vždy snadné. Pozornost je věnována především běžně přístupným lokalitám, z jeskyní jsou uvedeny pouze ty, které bývají alespoň příležitostně zpřístupněné veřejnosti. Rozsah knihy pochopitelně

neumožňuje uvést všechna místa České republiky, která jsou po stránce geologické něčím význačná, ale i tak je to jeden z největších souborů, jaký v naší vlastivědné literatuře vyšel. V obrazové části nalezne čtenář více než 450 fotografií zachycujících detailně popisovaná místa.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2012, v edici Průvodce.

Sopky a sopečné vrchy České republiky

Martin Janoška

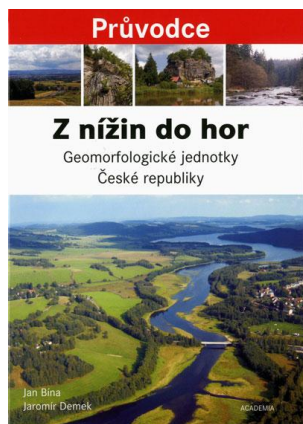
Populárně naučná publikace se zabývá terénními pozůstatky třetihorní vulkanické činnosti, jejichž morfologické útvary vytvářejí v mnoha regionech typický ráz české krajiny. Čtenář se dozví, že kromě notoricky známého Řípu, Bezdězu, Milešovky, Trosek nebo Komorní hůrky u nás existují desítky dalších památek na sopečnou činnost. Mají podobu neobvykle utvářených skalisek nebo lomů, hlavně však osamoceně čnících vrchů, které odedávna přitahovaly z různých důvodů lidskou pozornost. Na sopečných kopcích, které připomínají krajinné majáky s vynikajícím rozhledem, se často ukrývají zbytky pravěkých hradíšť, tyčí se na nich zříceniny středověkých hradů nebo osamocené věže rozhleden.

Pozoruhodné jsou také z přírodovědného hlediska, neboť výhřevný skalní podklad převážně čedičových vyvěřelin podmiňuje přítomnost odlišných, zpravidla teplomilných ekosystémů s výskytem vzácných rostlin a živočichů. Sopečné kopce jsou proto vyhledávaným cílem turistických výšlapů i přírodovědných vycházek. Stěžejní částí publikace je encyklopedický přehled jednotně popsaných 160 lokalit coby pozůstatků třetihorní sopečné činnosti na našem území. Každou lokalitu doprovází snímky celku i detailů, z nichž většina je i pro znalce české přírody a krajiny neotřelá a nová. Čtenář tu najde lokality známé a atraktivní, hlavně však místa, o jejichž existenci má tušení jen hrstka zasvěcenců. Zájemci o přírodu uvítají srozumitelně podané informace o horninovém složení, geologické stavbě, mineralogických, botanických i zoologických zvláštěnostech, nechybí však ani historické zajímavosti a užitečné turistické informace.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2013, v edici Průvodce.

Z nížin do hor. Geomorfologické jednotky České republiky

Jan Bína a Jaromír Demek

Mnohotvárnost povrchu Čech, Moravy a Slezska se stala ve druhé polovině 20. století výzvou pro odborníky - geografy. Akceptovali ji a vytvořili víceúrovňový systém geomorfologicky pojatých územních jednotek s vlastními jmény. Tato kniha představuje průvodce tímto systémem. Dá se říci, že sleduje dvě hlavní linie. Za prvé uvádí do širšího povědomí zeměpisná jména vymezených malých i větších krajinných jednotek. Dále pak pro každou takovou pahorkatinu, brázdu, vrchovinu, kotlinu, tabuli, hřbet atd. přináší - v kontextu s pasážemi o vyšších jednotkách - stručné geomorfologické charakteristiky. Uživatelskou přívětivost zvyšuje přímé propojení textů s více než 250 originálně zpracovanými barevnými mapkami. A až se pak ze čtenáře stane poutník, a ten se rozhlédne

z vyhlídkového místa (i tipy na ně v knize najde), možná se jeho prožitek z estetiky krajiny doplní i potěšením z toho, že v zásadě porozuměl tvářnosti a vývoji povrchu.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2012, v edici Průvodce.

Rostliny Středozeří

Václav Zelený

Důvodem pro druhé vydání knížky byla potřeba rozšíření počtu uváděných druhů ve speciální části v jednotné atlasové formě. U každého druhu jsou uvedeny informace v pořadí: latinské a české jméno, případně synonymum (pokud to bylo možné, i národní jméno světových jazyků středozeříských států), čeleď, základní morfologické znaky druhu, doba květu, stanoviště, rozšíření ve Středozeří, a pokud druh má, tak i jeho praktický význam (i pro naši republiku). V nutných případech je upozorněno i na rozdíly zaměnitelných druhů či na taxonomickou složitost. Každý druh je pak na protilehlé straně vyobrazen podle významu na jedné nebo více fotografiích. V prvním vydání bylo takto uvedeno zhruba 350 druhů, ve druhém vydání je tento počet rozšířen asi o 200 druhů, a to na základě autorových zkušeností z dalších exkurzí a připomínek odborníků a čtenářů. V poměrně rozsáhlé obecné části, která není v cizojazyčných knihách o rostlinách Středozeří nikde takto zpracována, byly provedeny jen drobnější změny a upřesnění textu - například je podrobně vysvětlen vegetační typ frygana, v samostatné kapitole jsou uvedeny plevele kulturní krajiny, zohledněny jsou změny v ochraně druhů i v systému chráněných území. Nové vydání je doplněno o novější literaturu a o několik snímků charakterizujících typická rostlinná společenstva. Autor knihy, doc. RNDr. Václav Zelený, CSc., vyučuje mnoho let na katedře botaniky a fyziologie rostlin České zemědělské univerzity v Praze, zejména zahraniční studenty. Jeho specializací je systematická botanika, s bližším zaměřením na užitkové rostliny tropů a subtropů, a dendrologie. Je vášnivým fotografem, velká většina snímků v této knize je z jeho archivu.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2012, v edici Atlasy (vydání 2., přepracované a rozšířené).

Jiří Uhlíř

Seznam nově zakoupených norem k datu 30. 7. 2013

- ČSN ISO 3339-0 Třídící znak: 470021 Zemědělské a lesnické stroje a traktory. Třídění a terminologie. Část 0: Třídící systém a třídění Vydána: 1.12.1993
- ČSN EN ISO 3767-1 Třídící znak: 470050 Zemědělské a lesnické stroje a traktory, motorové žací a zahradní stroje - Značky ovládačů a sdělovačů - Část 1: Všeobecné značky Vydána: 1.8.2001
- ČSN EN ISO 3767-4 Třídící znak: 470050 Zemědělské a lesnické stroje a traktory, motorové žací a zahradní stroje - Značky ovládačů a sdělovačů - Část 4: Značky pro lesnické stroje Vydána: 1.11.1997

- ČSN EN ISO 3767-5 Zemědělské a lesnické stroje a traktory, motorové žací a zahradní stroje - Značky ovládačů a sdělovačů - Část 5: Značky pro přenosné lesnické stroje Třídící znak: 470050 Vydána: 1.11.1997
- ČSN 47 0120 Třídící znak: 470120 Zemědělské a lesnické stroje a traktory. Metody měření času a stanovení provozních ukazatelů Vydána: 1.3.1988
- ČSN 47 0121 Třídící znak: 470121 Zemědělské a lesnické stroje a traktory. Metody stanovení podmínek zkoušení na pozemcích Vydána: 1.4.1988
- ČSN 47 0178 Třídící znak: 470178 Zemědělské a lesnické stroje a traktory. Metody zkoušení výhledu a osvětlení. Bezpečnost práce Vydána: 1.9.1987
- ČSN EN ISO 11681-1 Třídící znak: 470195 Lesnické stroje - Bezpečnostní požadavky a zkoušení přenosných řetězových pil - Část 1: Řetězové pily pro lesní práce Vydána: 1.8.2012
- ČSN EN ISO 11681-2 Třídící znak: 470195 Lesnické stroje - Bezpečnostní požadavky a zkoušení přenosných řetězových pil - Část 2: Řetězové pily pro vyvětřování stromů Vydána: 1.8.2012
- ČSN EN 609-2+A1 Třídící znak: 470197 Zemědělské a lesnické stroje - Bezpečnost štípačů polen - Část 2: Šroubové štípače Vydána: 1.4.2010
- ČSN EN 609-1+A2 Třídící znak: 470197 Zemědělské a lesnické stroje - Bezpečnost štípačů polen - Část 1: Klínové štípače Vydána: 1.4.2010
- ČSN EN ISO 11680-1 Třídící znak: 470198 Lesnické stroje - Bezpečnostní požadavky a zkoušení motorových vyvětřovacích pil na tyči - Část 1: Stroje se zabudovaným spalovacím motorem Vydána: 1.7.2012
- ČSN EN ISO 11680-2 Třídící znak: 470198 Lesnické stroje - Bezpečnostní požadavky a zkoušení motorových vyvětřovacích pil na tyči - Část 2: Stroje se zdrojem energie neseným na zádech Vydána: 1.7.2012
- ČSN EN ISO 11806-1 Třídící znak: 470620 Zemědělské a lesnické stroje - Bezpečnostní požadavky a zkoušení přenosných, ručních, motorových křovinořezů a vyžínačů travních porostů - Část 1: Stroje se zabudovaným spalovacím motorem Vydána: 1.8.2012
- ČSN EN ISO 11806-2 Třídící znak: 470620 Zemědělské a lesnické stroje - Bezpečnostní požadavky a zkoušení přenosných, ručních, motorových křovinořezů a vyžínačů travních porostů - Část 2: Stroje s pohonnou jednotkou nesenou na zádech Vydána: 1.8.2012
- ČSN EN 14930+A1 Třídící znak: 470636 Zemědělské a lesnické stroje a zahradní zařízení - Ručně vedené a ruční stroje - Určení dostupnosti horkých povrchů Vydána: 1.9.2009
- ČSN ISO 6814 Třídící znak: 476000 Lesnické stroje - Mobilní a samojízdné stroje - Termíny, definice a třídění Vydána: 1.7.2005 ČSN EN ISO 11850 Třídící znak: 476001 Lesnické stroje - Obecné bezpečnostní požadavky Vydána: 1.7.2012
- ČSN ISO 8084 Třídící znak: 476002 Lesnické stroje - Ochranné konstrukce chránící obsluhu před vnikajícími předměty - Laboratorní zkoušky a požadavky na provedení Vydána: 1.7.2005

- ČSN EN 13525+A2 Třídící znak: 476003 Lesnické stroje - Štěpkovače dřeva – Bezpečnost
Vydána: 1.5.2010
- ČSN ISO 8083 Třídící znak: 476004 Lesnické stroje - Ochranné konstrukce chránící před
padajícími předměty (FOPS) - Laboratorní zkoušky a požadavky na provedení Vydána:
1.3.2007
- ČSN EN 1316-1 Třídící znak: 480065 Listnatá kulatina - Třídění podle jakosti - Část 1: Dub
a buk Vydána: 1.4.2013
- ČSN EN 1316-2 Třídící znak: 480065 Listnatá kulatina - Třídění podle jakosti - Část 2: Topol
Vydána: 1.4.2013
- ČSN P CEN/TS 15119-2 Třídící znak: 490095 Trvanlivost dřeva a výrobků na bázi dřeva
- Stanovení emisí z impregnovaného dřeva do okolního prostředí - Část 2: Dřevo a dřevěné
části výrobků zařazené do třídy 4 nebo 5 (v kontaktu se zemí, sladkou nebo mořskou vodou)
- Laboratorní metoda Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 152 Třídící znak: 490661 Ochranné prostředky na dřevo - Stanovení preventivní
účinnosti ochranného ošetření proti houbám způsobujícím zamodráním zpracovaného dřeva
- Laboratorní metoda Vydána: 1.5.2012
- ČSN EN 117 Třídící znak: 490698 Ochrana dřeva - Stanovení toxických hodnot proti druhu
Reticulitermes (evropský termit) (Laboratorní metoda) Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 975-1 Třídící znak: 491200 Řezivo - Vizuální třídění listnatého dřeva - Část 1: Dub
a buk Vydána: 1.9.2009 Oprava : Opr.1
- ČSN EN 848-1+A2 Třídící znak: 496123 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Jednostranné
frézky s rotujícím nástrojem - Část 1: Jednovřetenové svislé stolní frézky Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 848-2+A2 Třídící znak: 496123 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Jednostranné
frézky s rotujícím nástrojem - Část 2: Jednovřetenové horní frézky s ručním/strojním posuvem
Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 848-3 Třídící znak: 496123 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Jednostranné
frézky s rotujícími nástroji - Část 3: Číslicově řízené (NC) vyvrtávačky a horní frézky Vydána:
1.5.2013
- ČSN EN 859+A2 Třídící znak: 496126 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Srovnávací
frézky s ručním posuvem Vydána: 1.11.2012
- ČSN EN 860+A2 Třídící znak: 496127 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Jednostranné
tloušťkovací frézky Vydána: 1.11.2012
- ČSN EN 861+A2 Třídící znak: 496128 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kombinované
srovnávací a tloušťkovací frézky Vydána: 1.11.2012
- ČSN EN 940+A1 Třídící znak: 496129 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kombinované
obráběcí stroje na dřevo Vydána: 1.8.2012
- ČSN EN 1870-4 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily
- Část 4: Několikakotoučové rozřezávací pily s ručním zakládáním a/nebo odebíráním
Vydána: 1.9.2012

- ČSN EN 1870-5+A2 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 5: Kombinované stolové kotoučové pily/spodní kotoučové pily pro příčné řezání Vydána: 1.11.2012
- ČSN EN 1870-7 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 7: Jednokotoučové rozřezávací pily na kmenové výřezy se strojním posuvem stolu a s ručním zakládáním a/nebo odebíráním Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 1870-8 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 8: Jednokotoučové omítací rozřezávací pily se strojně poháněnou jednotkou pily a s ručním zakládáním a/nebo odebíráním Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 1870-9 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 9: Dvoukotoučové pily pro příčné řezání se strojním posuvem a s ručním zakládáním a/nebo odebíráním Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 1870-13+A2 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 13: Vodorovné kotoučové pily s přidržovačem na řezání formátů Vydána: 1.10.2012
- ČSN EN 1870-14+A2 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 14: Svislé kotoučové pily na řezání formátů Vydána: 1.10.2012
- ČSN EN 1870-15 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 15: Několikakotoučové pily pro příčné řezání se strojním posuvem obrobku a s ručním zakládáním a/nebo odebíráním Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 1870-16 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 16: Dvoukotoučové pily pro pokosné řezání V-profilů Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 1870-17 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 17: Ručně ovládané vodorovné kotoučové pily pro příčné řezání s jednou jednotkou pily (ručně ovládané radiální ramenové pily) Vydána: 1.5.2013
- ČSN EN 691-1 Třídící znak: 496133 Dřevozpracující stroje - Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Část 1: Společné požadavky Vydána: 1.5.2013
- ČSN 75 0150 Třídící znak: 750150 Vodní hospodářství - Terminologie vodárenství Změna : Z1 Vydána: 1.2.2013
- ČSN 75 0161 Třídící znak: 750161 Vodní hospodářství - Terminologie v inženýrství odpadních vod Změna : Z1 Vydána: 1.2.2013
- ČSN 75 0250 Třídící znak: 750250 Zásady navrhování a zatížení konstrukcí vodohospodářských staveb Vydána: 1.9.2012
- ČSN ISO 6107-7 Třídící znak: 750175 Jakost vod - Slovník - Část 7 Vydána: 1.4.2011
- ČSN 75 2130 Třídící znak: 752130 Křížení a souběhy vodních toků s dráhami, pozemními komunikacemi a vedeními Vydána: 1.2.2012
- ČSN 75 2410 Třídící znak: 752410 Malé vodní nádrže Vydána: 1.4.2011
- ČSN 75 6101 Třídící znak: 756101 Stokové sítě a kanalizační přípojky Vydána: 1.4.2012
- ČSN EN 476 Třídící znak: 756301 Všeobecné požadavky na stavební dílce kanalizačních systémů Vydána: 1.8.2011

- ČSN 75 9010 Třídící znak: 759010 Vsakovací zařízení srážkových vod Vydána: 1.2.2012

Ivo Šlesinger